

Milí čtenáři,

dnes se budu věnovat spíše matematice. Pan ministr školství míní, že je nejprve třeba školit učitele a teprve potom maturanty. Já bych to neodkládal, už tak si s námi dnes v číslech hrají bankéři a politici jako příslovočná kočka s myší. K početní úloze mne vyprovokoval jeden z malých návštěvníků, když se pochlubil říkankou: „Každý mnich má tolik knih, že neví, co je v nich.“ – „To určitě nemáš z vlastní hlavy“, opáčil jsem, načež vyslechl: „To mi ráno říkal dědeček!“ Knih zde v Rajhradě máme opravdu pozeňnaně, rozleželo se mi po chvíli. A nejvíce jich patří skutečně mnichům. Pětašedesát tisíc, každá o bezmála sto stranách, to dělá zaokrouhleně, ať se to dobře počítá, šest milionů stran. Kdybych znal odhadem patnáct v nich nejfrekventovanějších jazyků, včetně latiny a staré řečtiny a jen pouhých deset minut strávil nad každou, potřeboval bych na to milion hodin, tedy být 125 tisíc dnů v práci. Při dvou stech pracovních směnách v roce mám co číst 625 let. Takového vpravdě biblického věku se asi nedočkám, navíc nejsem jako doma ve světových, natož v mrtvých jazycích. Nejsem ani mnichem a nejedná se o mé knížky, což ovšem neznamená, že mne nezajímá, kolik moudrosti a poznání je v nich ukryto. Jenomže, jak už to tak bývá, letité knihy nejsou v kurzu. Více čteme ty nové, čerstvé a momentálně populární, často v liché naději, že budou i poučné. Jak ale mohou být, když ty staré a moudré knihy dnes neotevírají ani spisovatelé...

Libor Kalina

NOČNÍ KALUŽE

Jan Skácel

První mráz v listopadu Cestou do školy
školáci rozbíjejí holí
na nočních kalužích led
tenký
až u srdce to bolí

A cosi křehkého se rozbilo
Jednou a navždy Dřív než naposled

3 otázky pro Vlastimila Vojáčka

Vaše snímky jsou součástí aktuální výstavy Pálavo nádherná...

K Pálavě mám především citový vztah, který se těžko vyjadřuje slovy. Ale pokusím se o to. Pro mě je Pálava symbolem domova, rodné krajiny. Jako dítě jsem ji vždy od nás od Břeclavi pozoroval na obzoru. A vše za Pálavou vonělo dálkami! Dnes, když se odkudkoli vracím, pokud spatřím Pálavu, vím, že jsem už doma. Na Pálavě si cením její jedinečnosti. Je unikátní jak v lokálním měřítku, je to ostrov přírody uprostřed intenzivně obdělávané krajiny, tak i v tom globálním. Nenarazil jsem při svých cestách na stejný kus krajiny. A pokud mi ji jiné vápencové skály připomenou, vždy na ni rád vzpomenu. No vidíte, a jsme zase u toho domova.

Specializujete se na krajinou fotografii?

Spíše než jako specializovaný fotograf se cítím být fotografem v určité míře univerzálním. Většinou je u mě fotografování spojeno s nějakým dalším koníčkem. Krajinářská fotografie je spojením s mojí láskou k výpravám do přírody, lesů a hor. Rád cestuji a vždy se snažím ze svých cest pořídit zajímavé fotografie. Zájem o astronomii jsem přetvořil nejen ve svoji práci, ale také ve focení noční oblohy - astrofotografii. Jakožto milovník hudby si také nedokážu představit návštěvu koncertu bez fotoaparátu. V posledních letech se také zaměřuji na portrétní fotografii a focení i natáčení svateb.

Jaký máte vztah k literatuře a co právě čtete?

Od malička jsem hodně četl, v útlém dětství spíše encyklopedie. Na gymnáziu mě k četbě beletrie inspirovaly hodiny češtiny. V posledních letech mi ale na čtení nezbyvalo mnoho času. To se výrazně zlepšilo četbou elektronických knih, které můžu pohodlně číst ve vlaku při cestách za prací. Konkrétně mám rozečteny dvě knihy, soubor esejí *Můj Einstein* sestavený Johnem Brockmanem a krásnou knihu *Miloslav Stingl* od Adama Chrousta.

Mgr. Vlastimil Vojáček, Ph.D. vystudoval Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy v Praze, obor Astronomie-astrofyzika, pracuje pro Astronomický ústav Akademie věd v Ondřejově u Prahy, kde se mimo jiné věnuje astrofotografii.

Celoživotní d'Artagnan František Kožík

Tvorba spisovatele, dramatika a rozhlasového redaktora Františka Kožíka (1909–1997) je velice obsáhlá, rozsáhlá a různorodá. Nejvíce je znám jako autor historických a biografických románů (J. G. Deburau - *Největší z Pierotů*, L. de Camões - *Básník neumírá*, J. A. Komenský - *Světlo v temnotách*, J. Mánes - *Josef Mánes*, L. Janáček - *Po zarostlém chodníčku*, Z. Brauneurová - *Na křídle větrného mlýna*, *Neklidné babí léto*, R. Těsnohlídek - *Jsem vánočnímu stromu podoben atd.*) či autor rozhlasových her (*Cristobal Colón* - první živé odvysílání v roce 1934 z brněnského

Radiojournalu), méně pak jako libretista, dramatik nebo překladatel. Jeho tvorba čítá na více jak sto knih, mnoho článků, esejí, překladů do esperanta, písňových textů a básní. Ovšem jako textař písní a herec používal pseudonym Jiří Žalman (např. *Za tichou Moravou*, *Nad Krumlovem hvězda hoří*, *Láska se toulá ulicí*).

Jako vášnivý sportovec a sokol neopomněl napsat ani několik knih a filmových scénářů se sportovní tematikou (*Finále*, *Akrobatická řada*, *Synové hor*).

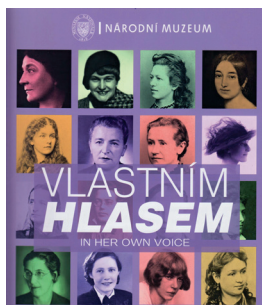
Literárně činný byl již od svého dětství, pro své kamarády a rodinu psal domácí časopis *Žihadlo*, *Jeux Olympiques* a román *Noví tři mušketýři*. Právě „Mušketýři“ v něm zanechali velkou stopu, sám s partou kamarádů tvořil mušketýrskou čtveřici a zastával post d'Artagnana. Jeho čestnost, oddanost a vytrvalost si přenesl i do vlastního života.

Do literárního světa vstoupil ve studentských letech básněmi vydávanými v časopisech a několika básnickými sbírkami - *Trnitá souhvězdí* (1930), *Jitřní lov* (1932), *Francie* (1938), *Cesta k lidem* (1938), *Doby krásy* (1942). Následovaly divadelní hry, operety a písňové texty nejen pro divadelní soubory, ale také pro brněnský a později pražský rozhlas. Spisovatelem na plný úvazek se stal až roku 1972.

Jeho životní poutí jej doprovázela, láska ze studijních let, herečka Zdenka Švabíková. Po její smrti pak spojil svůj život s celoživotní přítelkyní redaktorkou Olgou Horákovou. Kvůli své jediné dceři teatroložce a dramaturgyni Aleně Kožíkové napsal i několik pohádek, her a veršů pro děti. K jeho zálibám kromě sportu a esperanta patřilo také vášnivě telefonování a odepisování na všechny pozdravy a dopisy. Pověstnými se staly tzv. vánočky. Vánoční pozdravy s básněmi F. K. a ilustracemi synovce, grafika Ondřeje Michálka. „Vánočky“ byly vždy vytištěny, ručně podepsány a poslány všem známým, přátelům a obdivovatelům, poslední roky dosahoval jejich počet více než 1550 kusů. V letošním roce uplynulo 110 let od narození tohoto všestranného spisovatele, a proto bychom v příštím roce v Památníku písemnictví na Moravě návštěvníkům rádi představili prostřednictvím výstavy alespoň zlomek jeho inspirativní tvorby.

(mš)

Vlastním hlasem

Vznik Československa přinesl řadu celospolečenských změn. Letos si připomínáme 100 let od chvíle, kdy vstoupil v platnost *Řád volební v obcích Republiky československé*, jímž ženy získaly právo volit a být voleny do obecních zastupitelstev. K výročí připravily kurátorky Národního muzea Jitka Gelnarová a Ema Součková výstavu *Vlastním hlasem*, která na osudech dvaceti šesti žen zachycuje příběh ženské emancipace v českých zemích. Jednotlivé portréty odrážejí postavení ženy v dobové společnosti od první kvalifikované české učitelky Bohuslavy Rajske (1817–1852) až po socioložku Jiřinu Šiklovou (*1935). Výstava se symbolicky koná v Náprstkově muzeu, původně v domě U Halánků, který byl ve 2. pol. 19. stol. dějištěm osvětových přednášek, kulturních akcí a studijních aktivit Amerického klubu dam. Jeho vznik v roce 1865 inicioval Vojta Náprstek a k prvním členkám patřily spisovatelky Karolína Světlá a Eliška Krásnohorská i jedna z prvních českých lékařek Anna Bayerová. Stejně jako v tehdejší ženském spolku se na výstavě setkávají ženy několika generací, různých profesí a národností, které spojuje odhodlání překročit hranice společenského konsenzu své doby. K výstavě, která v Praze potrvá do 29. prosince 2019, kurátorky připravily stejnojmenný katalog. (ap)

Den poezie a Otevři oči!

DEN 10. 11. – 24. 11. 2019 POEZIE

OTEVŘI

„Slepá nevědomost nás přivádí na scestí.
Ó! Bídni smrtelníci, otevřete oči!“
Leonardo da Vinci

Workshopy organizuje a lékárně
organizuje a lékárně organizuje a lékárně
organizuje a lékárně organizuje a lékárně

organizuje a lékárně organizuje a lékárně
organizuje a lékárně organizuje a lékárně
organizuje a lékárně organizuje a lékárně

Muzeum Brno
Panská zhruba 10. 11. 2019
10. 11. 2019
www.muzeumbro.cz

www.muzeumbro.cz

Rok se s rokem sešel a už tu opět máme oslavu literárního festivalu v podobě „Dnů poezie“. Listopadových čtrnáct dní je vždy věnováno počtě spisovatele a básníka Karla Hynka Máchy, jen s jiným mottem či podtitulem. V minulých letech účastníky z řad dětských i dospělých návštěvníků nejvíce zaujala témata *Nebát se a začít psát!* (2018), *Žádný člověk není ostrov* (2016), *Pod proudem* (2015), *Řezaná poezie* (2014), *Vášeň a popel* (2013) a *Pře-stup* (2012). V Rajhradě dostal festival podobu specializovaných přednášek, edukační programy

byly obohaceny o soutěže a básnické workshopy.

Autorem letošního motto je umělec a vizionář Leonardo da Vinci. Jeho výrok měl původně podobu: „Slepá nevědomost nás přivádí na scestí. Ó! Bídni smrtelníci, otevřete oči!“. Doufáme, že v Památníku bude dostatečně inspirativní pro připravované semináře tvůrčího psaní se spisovatelem Richardem Skolkem, určené pro studenty středních škol. Žáci základních škol se mohou těšit na komentované prohlídky se zaměřením na bohatou knižní historii a moravskou literaturu. Zájemci se více dozví na www.muzeumbro.cz nebo v odpovědi na svůj dotaz prostřednictvím adresy: m.sudomova@muzeumbro.cz. (mš)

Návštěva Společnosti Anny Pammrové

V říjnu do Památníku zavítala literární Společnost Anny Pammrové, která si objednala speciální komentovanou prohlídku výstavy *Skácelové – ke kořenům*. Společnost vznikla v roce 1996 v Tišnově a věnuje se kromě vlastivědné činnosti, literárním setkáním a besedám, převážně pak životu a dílu spisovatelky Anny Pammrové (1860–1945). Ta je známa svými feministickými a emancipačními myšlenkami, filozofickými dílky, ale zejména obsáhlým souborem

korespondence vedeným se spisovatelem Otokarem Březinou, případně nedokončenou novelou *Antieva*, kterou aktuálně inscenuje Divadlo Na zábradlí v Praze. Pod vedením předsedkyně spolku Heleny Pernicové se členové seznámili s literární tvorbou a výtvarným dílem bratrů básníka Jana a malíře Petra. Nebyla opomenuta ani osobnost jejich otce Emila – mlynáře, pedagoga a amatérského malíře. Kurátorky výstavy odpovídaly na řadu zvědavých otázek položených návštěvníků. Po zhlédnutí filmového dokumentu o tvorbě Petra Skácela došlo také na recitaci veršů nejoblíbenějšího moravského básníka Jana Skácela. (mš)

Glosy otravného intelektuála

Ždibřich zaujme, znechutí i vykolejí. Zrodil se, aby kritizoval, glosoval, nenechal na nás nit suchou. Je to podivín, co má rád jen sám sebe. A přesto mu čtoucí, pokud se tak ještě dá nazvat prohlížení kreslených obrázků s komentáři, podléhají. Specifický styl humoru, který Richard Skolek nadělil své komiksově postavě, rozhodně vzbuzuje emoce. V knize s jednoznačným názvem *Ždibřich*, vydané v minulých dnech nakladatelstvím Zoner Press, najdeme přes 200 stripů, autory kreseb jsou Tomáš Kopecký a Matylda. Autoři se dotýkají aktuálních témat, jako je politika, ekologie, společenské dění, ale také mezilidských vztahů. (ctrl)

Ždibřich 289

píše: Richard Skolek

Vyjádření prezidenta Zemana ke kauze Čapí hnízdo mi připomíná situaci...

...kdy se muži vyjadřují k problematice domácích porodů.

Netýká se jich to a mohli by mlčet, přesto musí za každou cenu stanovovat pravidla hry.

Skrytá paměť Moravy – „Sítě“

Čtrnáctý ročník Skryté paměti Moravy otevřel 15. října v Památníku písemnictví na Moravě Ing. Tomáš Soukal, radní Jihomoravského kraje. Letos mladým autorům celostátní literární soutěž nabízí téma „Sítě“. Houpací, záchranné, lovecké, rodinné, sociální, virtuální..., každá ze sítí se může stát námětem, nabízí se rovněž otázka, kdy síť ještě dává pocit jistoty a kdy se už stává pastí. Během slavnostního odpoledne byla představena odborná porota, v níž opět zasedne Olga Jeřábková, Romana Macháčková, Tomáš Jeřábek, Richard Skolek a Libor Kalina. Inspiraci k napsání soutěžního textu mohou zájemci čerpat v seminářích tvůrčího psaní Krocení literární múzy, od ledna do března se budou konat po celé Moravě. Lektoři Muzea Brněnska jejich účastníky seznámí s technikami tvůrčího psaní, které mohou využít nejen při tvorbě textů s uměleckými ambicemi. Novinkou letošního ročníku je snížení věkové hranice v první soutěžní kategorii z 12 na 11 let, zadání však zůstává stejné. Soutěžící ve věku 11–15 let zašlou libovolný prozaický text na téma „Sítě“, kategorie 16–19 let vyžaduje zvládnout žánr povídky. Soutěžní práce přijímají organizátoři na adrese Památníku písemnictví na Moravě do 31. března 2020. Poté budou hodnoceny a 12. června 2020 se tamtéž uskuteční slavnostní vyhlášení výsledků. Autoři tří nejlepších příspěvků v obou kategoriích se mohou těšit na finanční odměnu a otištění textů v samostatné literární příloze *Sborníku Muzea Brněnska*. Informace o Skryté paměti Moravy i seminářích Krocení literární múzy najdou zájemci na webových stránkách www.jmk.cz, www.muzeumbrnenska.cz a na Facebooku. (ap)

Literka,

*Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě
Klášteř 1, 664 61 Rojhrad, tel.: 544 544 280*

Odpovědný redaktor: Libor Kalina

Vychází jedenáctkrát ročně, č. 10, ročník 13, 4. 11. 2019

MK ČR E 21218

Muzeum Brněnska, příspěvková organizace, IČ: 00089257